

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Відповідно до позиції Конференції кантональних урядів, органи влади можуть досягти більш тісної співпраці лише за умови дотримання встановлених стандартів (наприклад, від eCH34), а загальні платформи (наприклад, SIK/CSI, електронні операції Швейцарії, Електронне правосуддя) зміцнюються для спільної розробки та виконання рішень (наприклад, eMovingCH, Suisse ePolice, Lady Justice). Це означає, що рішення федеральних відомств, кантонів та муніципалітетів мають бути сумісними, модульними та придатними для багаторазового використання. Це призведе до зростання числа інноваційних та економічно ефективних рішень.

Таким чином, врахування та впровадження в життя означених факторів успіху розумного уряду дає можливість підвищити успіх розумних урядових ініціатив.

Список використаних джерел:

1. Kanton Zurich. (n.d.). Digitale Verwaltung. Kanton Zurich. <https://www.zh.ch/de/politik-staat/kanton/kantonale-verwaltung/digitale-verwaltung.html>
2. Kormych L. & Kormych A. (2019) E-Democracy and Enhancing Public Administration in Ukraine: The Issues of Transition. *In State and Law in The Context of Globalization: Realities and Prospects*. Lviv – Torun : Liha-Pres. <http://dx.doi.org/10.36059/978-966-397-182-7/52-70>
3. Lignes directrices des cantons relatives à l'administration numérique. 27 septembre 2018. URL: https://kdk.ch/fileadmin/redaktion/themen/e-government/leitlinien/leitlinien-e-government_20180927-f.pdf
4. Singler S., Baldinger G., Guenduez Ali A., Schedler K., Tomczak T. (2019). Smart Government: Ein Handbuch für Führungskräfte aus Politik und Verwaltung. PwC. https://www.pwc.ch/de/publications/2019/Smart%20Government%20Ein%20Handbuch%20für%20Führungskräfte_DE_web.pdf

Ключові слова: цифровізація, розумний уряд, організаційна трансформація, Швейцарія.

Key words: digitalization, smart government, organizational transformation, Switzerland.

КОСТЕНКО ВІАНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри політичних теорій*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

До повномасштабної війни в Україні міграційна політика була одним із формальних напрямків діяльності української влади і гостро не стояло питання щодо повернення наших громадян. Після того як Україна отримала офіційний статус кандидата в члени ЄС та здійснює підготовчі заходи до подальшого вступу в ЄС ми бачимо це на прикладі змін законодавства і приведення цього законодавства до більш високих європейських, міжнародних стандартів.

Політика держави – це певні домовленості між громадянином і державою, адже саме домовленості є правами людини. Чим більше держава дотримується прав людини, тим більше економічних зростань і економічної привабливості для країни.

Зі слів експерта БФ «Право на Захист» Юлії Черватюк, «в міграційній політиці України до війни не робилося активних дій по поверненню українських громадян. Така політика була формальною і не зацікавленою в тому, щоб наші громадяни вертатись. Стосовно залучення трудових мігрантів в інших країнах, в Україні, враховуючи те, що записано в стратегії, не настільки була сильна міграційна привабливість».

Враховуючи дані агентства ООН у справах біженців [1], приблизно 4,8 мільйона біженців (станом на 6 грудня 2022 року) були зареєстровані у статусі шукачів тимчасового притулку. Основна кількість таких подань – у Польщі, а також Німеччині, країнах Балтії, Румунії і Словаччині.

Відповідно до даних МЗС, станом на 1 лютого 2023 року загальна кількість громадян України, які перебувають за кордоном, становить майже 8 млн (7 989 027) осіб. Із них дорослих громадян України – близько 5,84 млн (5 841 619) осіб. Водночас на консульському обліку станом на 12 грудня 2022 року перебувало 448 592 громадян України [2].

На жаль воєнна ситуація в Україні призвела до того, що велика кількість мігрантів вже перепополнила країни ЄС, які на сьогодні не знають як розмістити всіх біженців за відсутності належного критерію розподілу їх, які мають самостійний статус та можуть вільно пересуватися країнами ЄС.

Європейське агентство з охорони кордонів ЄС Frontex станом на жовтень 2022 року зареєструвало близько 280 тисяч нелегальних перетинів. Це на 77 відсотків більше, ніж у 2021 році і також це найбільша кількість з часу піку так званої «кризи біженців» у 2015 і 2016 роках. У своїй аналітиці ризиків до 2032 року Frontex очікує, що міграційний тиск на Європу продовжить зростати. «Актуальні міграційні кризи та кризи біженців на південних і східних кордонах ЄС вказують на те, що ЄС, дуже ймовірно, переживатиме ще більше таких подій. Поеднання складної геополітики, турбулентності у галузі безпеки та тенденцій у більш конфліктному багатополярному світі вестимуть до потрясінь, які докорінно змінять багато регіонів і країн», – йдеться в аналізі Frontex. Оскільки міграційні рухи становлять серйозну загрозу безпеці зовнішніх кордонів Європи, для посилення охорони зовнішніх рубежів Frontex рекомендує вжити комплексні заходи [3].

На сьогодні, країни так званого «першого виїзду» – Греція, Італія, Іспанія, Угорщина та Хорватія дозволяють міграційним потокам просуватися далі на північ. Водночас такі країни як Австрія та Німеччина скаржаться на те, що тисячі мігрантів подають заявки на притулки у них, а повинні були б звертатися до органів вищевказаних країн.

З таким протиріччям країн ЄС щодо приймання біженців, необхідно ухвалювати нові закони з новими підходами щодо відповідальності та солідарності у міграційній політиці ЄС та політиці надання притулку.

Так звана добровільна система розподілу шукачів притулку з «країн першого в'їзду» серед всіх країн ЄС знову зазнала невдачі на прикладі Італії, уряд якої припинив пускати взагалі мігрантів та організовує блокадні заходи Лівії та Тунісу в південному Середземному морі. Крім цього, беручи до уваги механізм дій на кордонах Західної Європи, так званого балтійського маршруту, на зовнішніх кордонах ЄС в Угорщині, Хорватії, Греції та Болгарії спостерігаємо «відтіснення» мігрантів, які вже досягли території ЄС, їх примусово змушують повертатися назад. З цим, міграційна політика ЄС пропонує країнам Західних Балкан додаткову допомогу та рекомендації щодо захисту кордонів.

Проблемна ситуація на сьогодні виникає і в Австрії, яка тільки той рік прийняла сто тисяч заявоч про надання притулку. Австрія, Німеччина та інші країни проводять постійний прикордонний контроль, якого фактично більше не мало б бути в країнах Шенгенської зони. Здійснюється контроль на внутрішніх кордонах у багатьох місцях Європи – австрійсько-угорський кордон, німецько-австрійський, чесько-словацький. Це ще один доказ того, що система зараз багато де не функціонує. Тому Австрія блокує вступ до Шенгенської системи Румунії та Болгарії.

У 2023 році буде зроблена ще одна спроба модернізувати правила Шенгенської зони без систематичного прикордонного контролю. Метою є скасування тимчасового прикордонного контролю через міграційні рухи, а також інтеграція до спільного простору Болгарії та Румунії.

Напружена ситуація є і у країнах Польщі та Литві. Переселення біженців з метрополій до провінцій є сьогодні серйозним викликом для місцевої влади. У великих містах – довгі черги з українців за отриманням PESEL (ідентифікаційний номер), обмежена кількість вакансій, що швидко заповнюються, труднощі з влаштуванням дітей до переповнених шкіл та дитсадків і т.п.

Як бачимо, міграція українців в період воєнного стану набула масштабності. Країни ЄС по різному ставляться до напливу біженців. Мігранти створюють додаткові виклики для державних фінансів у короткостроковій перспективі, якщо вони залишатимуться в країнах перебування на термін, довший ніж кілька років, і стануть активними учасниками ринку праці, для цих країн вплив на бюджет й економічне зростання найімовірніше буде позитивним. Адже підтримка економічного зростання проявлятиметься через державне споживання, зокрема через витрати на освіту й охорону здоров'я, житлово-комунальну інфраструктуру. Найбільше навантаження припадатиме на країни-сусіди України та країни Балтії. Однак чистий фінансовий ефект для Європи в довгостроковому періоді буде додатним, оскільки українці активно інтегруються в європейський ринок праці.

Список використаних джерел:

1. Що зміниться у міграційній політиці ЄС в 2023 році.
https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine#_ga=2.92194970.188031801.1670859078-711474979.1670859078

2. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації. https://www.opora.ua.org/report/viyna/24523-vpliv-povnomasshtabnoyi-viini-na-migratsiiu-ukrayintsiv-iak-masshtabi-peremishchennia-otsiniuiut-derzhava-ukrayina-ta-mizhnarodniorganizatsiyi?gclid=CjwKCAwjMiiBhA4EiwAZE6jQ_Nd rk3zD2IbtrHWjLaK03FG2C4Kape9jPSSHEgTigJH1ftLMq1KWRoCZtUQAvD_BwE
3. Що зміниться у міграційній політиці ЄС в 2023 році. <https://www.dw.com/uk/so-zminitsa-u-migracijnij-politici-es-v-2023-roci/a-64220445>

Ключові слова: міграційна політика, політика держави, міграція українців, біженці, воєнний стан.

Key words: migration policy, state policy, migration of Ukrainians, refugees, martial law.

ЛИСЯНСЬКИЙ ПАВЛО ЛЕОНІДОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ЗОВНІШНЬО-ІНСПРОВАНИЙ СЕПАРАТИЗМ В УКРАЇНІ

Ідеї сепаратизму носять радикальний, екстремістський характер, аж до ідеї відокремлення деяких регіонів з метою створення окремих незалежних держав, що може негативно вплинути на мирне існування держав. Сепаратизм становить загрозу міжнародній регіональній, національній стабільності. На даний момент у науці немає точного визначення поняття «сепаратизм». В одному з міжнародних документів – Шанхайської конвенції 2001 р. – дається таке визначення сепаратизму: «діяння, спрямоване на порушення територіальної цілісності держави, у тому числі на відокремлення від неї частини її території, або дезінтеграцію держави, що здійснюється насильницьким шляхом, а також планування та підготовка такого діяння, допомога його вчиненню, підбурювання до нього і переслідувані у кримінальному порядку відповідно до національного законодавства сторін» [1, с. 1]. Існують різні форми вияву сепаратизму. Залежно від сфери прояву він поділяється на економічний сепаратизм, правовий сепаратизм, ідеологічний сепаратизм. Залежно від кількості акторів він поділяється на двосторонній та багатосторонній. Якщо основу класифікації лежить ідеологія, то сепаратизм буває етнічний, релігійний, регіональний.

Проте, крім класифікацій форм сепаратизму, потрібно звернути увагу на джерела розповсюдження сепаратизму, а також кінцеву мету. Залежно від політичної мети сепаратизм ділиться на сепесію, іредентизм та автономію, де сепесія – вихід зі складу держави якоїсь її частини; іредентизм – етнічне об'єднання, у якому порушується питання возз'єднання території, де проживає іредента, у якому їх етнос становить більшість; автономія – здобуття незалежності, здатність територіальної освіти керуватися власними нормами та правилами у певних межах. Критерії розповсюдження сепаратизму можуть бути

Сушко Анатолій Іванович, Прохоренко Аліна Марленівна	
Соціокультурні фактори консолідації суспільства	179
Ворчакова Ірина Євгенівна	
Проблеми реалізації гендерної політики під час війни в Україні	181
Коваль Іван Васильович, Кисляк Леся Несторівна	
Російська окупаційна депортація як злочин геноциду українського народу	184
Бринюк Катерина Валеріївна	
Забезпечення гендерної рівності у країнах Східної Азії як подолання етнополітичних стереотипів	187
Возненко Леонід Валерійович	
Європейські засади місцевого самоврядування: досвід для України	189
Косов Олександр Васильович	
Чинники успішного запровадження розумного уряду в Швейцарії	192
Костенко Віана Олександрівна	
Міграційна політика України в період воєнного стану	194
Лисянський Павло Леонідович	
Зовнішньо-інспірований сепаратизм в Україні	197
Онищенко Олександр Олексійович	
Технології політичної пропаганди в сучасних авторитарних та диктаторських режимах	201
Савон Катерина Володимирівна	
Роль культурних проєктів у світовій політиці	204
Таркін Василь Павлович	
Окремі аспекти конспірологічних теорій	206
Чігидін Валерій Вікторович	
Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури	209
Ястребова Віра Андріївна	
Проєкти «народних республік» як політичний інструмент впливу рф на дестабілізацію політичної ситуації в Україні	211

СЕКЦІЯ 5

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ярова Ліліана Вікторівна, Прохоренко Євгенія Яківна	
Система соціального діалогу як критерій демократії в сучасній державі	215